

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-їй пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиційне місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надіславім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Цвітньова мелодія.

(Український голос).

Небеса весняні,
Сонечко горяче!
Та старі кайдани,
Та серденько плаче...
Повстає природа
З зимної неволі!
Тільки для народа
Все немає долі...
Вже могутні ріки
Рвуть ся аж до моря, —
Також, мов на віки,
Є в нас море... горя!
По землі усюди
Видко гарні квіти!
Та під гнітом — люди,
Та голодні — діти...
Греблю й міст ламає
Нині філя сьміло!
А в тобі, мій крає,
Слово заніміло...
Поле зеленіє,
Гай весь листя вбрали!
Півні-ж молодії
Рано засьпівали:
Ти даремні сьпіви —
Не бідному роду,
Хоч луги та ниви
І знайшли свободу,
Хоч леди розбито
Вільною водою, —
І не снігом вкрита
Вже земля, — травою!
А для нас вязниці,
А для нас — могили:
Жертви блідолиці —
Наші красчі сили...
Шлях лиш до Сибіру
За надію чесну...
Як не стратить віру,
Як не клясти й весну?

Сергій Бердяєв.

І знов з весною покинули вже не сотки, а тисячі наших селх свою рідну землю, щоби в далекій чужині шукати ліпшої долі. Зі всіх сторін краю надходять вісти про значні гурти, що злучившись разом, чи то тайною рукою агентів, чи власним порозумінєм між сусідами одного або кількох сел — сїдають разом на залізницю, що має їх завезти до — непевного щастя. На краківськїм двірці залізничім начислили вже більше, ніж 15.000 емігрантів, що переїхали туди. Інші партії їдуть через Угорщину. Кілько їх виїхало, хто їм підготовляє подорож, куди і на які услівя они їдуть — ніхто до тепер не знає нічого докладного, ані певного...

Еміграція, що виступає у нас рік за роком в правильнім ході, мимо всіх остережень властей і приватних осіб та інституцій, мимо представлень добромислячих людей з огляду на економічні і патріотичні взгляди в краю, мимо некористних вістий зза моря, які подають часописи в перенятих і автентичних дописах, ба навіть мимо утруднень, які ставлять еміграційні самі правительства країв, до яких она

звернена — мимо тих всіх знеохочуючих обставин еміграція приймає ціху сталої, неповздержної прояви суспільної.

Голоси, що старали ся вияснити єї, вказували як на причини того загальну нужду між нашим селянством, високість податків державних та краєвих і недостатки в політичній та скарбовій адміністрації з одної сторони, а з другої винили багато легкодушність нашого селянина, єго легковірність і надії на легкий доробок. В тих направах звертано закиди або против нашого устрою суспільного і винувачено єго, що за мало дбає про селянство, занадто великі тягарі державні спихає на него і поводить ся супротив него безоглядно або і несправедливо, раз не сповняючи своїх обовязків, а друге не допускаючи селянство до тих прав і пільг, які би єму належали ся на основі законів; в другім напрямі старано ся словом і письмом вияснити селянству непатріотичну і згубну економічно сторону еміграції і завзивано інтелігентні чинники, що стикають ся з народом, здержувати єго від переселеня. Не входимо на разі в те, чи всі і о скільки піднесені тут мотиви суть справдішними причинами еміграційного руху і чи усунене їх могло би положити кінець єму. Також полишимо на боці і те питанє, які і на скільки має виглядів еміграція для самих переселенців: чи они можуть прецінь на вільних просторах північної Америки доробити ся, як не для себе то бодай для свої дїтий безпечного кавалка хліба, чи вже з гори они призначені на поталу і загибель. Про ті kwestії писало ся надто багато, щоби їх тут ще раз повтаряти. А для виданя остаточного суду таки нема ще рішучих і неспірних підстав, так що наш голос був би хиба повторенєм сего або того твердження, що вже нераз і різні люди видавали.

Але хочемо звернути увагу на одну ціху того еміграційного руху, котру надає єму сталість і правильність, з якими виступає він від ряду літ не лише у нас, але і у інших славянських народів, як у Польяків, Словаків і Росиян. Вісти про масову емігацію повтаряють ся у тих народів так само часто і так само правильно, як і у нас. Ся масовість і ся правильність надає еміграційному рухови ціху історичної прояви на широких підставах, котрих глущину в теперішній хвилі не можна навіть змїрити, а вияснить їх хиба пізнійша історія, по докінченю сеї прояви. Хотяй не можна заперечувати суспільно-економічних і політичних причин еміграції, то всеж таки треба би звернути увагу і на історичні причини.

Для молодшого покоління селянства, що зросло вже в часі по знесеню панщини, в поглядах особистої незалежности і самостійности, може стала еміграція історичною конечностию, яку не спинять ані уговорюваня, ані репресалії. Се припущене може найти своє усправедлиженє в тих обставинах, серед якого селянство змушене жити. Полишенє власній самопомочи по знесеню панщини, оно не мало достаточної опіки і підмоги зі сторони свїтліїших і можнійших чинників суспільних, ані

зі сторони держави. Самож не мало ані жадної організації, ані просьвітної, ані економічної сили, щоби іти в парі з поступом економічного і політичного розвою і забезпечити себе перед чим раз більшим зубожінєм. Тимчасом публичні тягарі зростали з року на рік, а земска посілість зменьшала ся через згущене населеня. В промислових краях не даде ся так дуже відчутти ся переміна, бо в новоповстаючих і розширяючих ся фабриках часть сільского населеня находила заробок. Крім того між фабричними робітниками розвинув ся сильно соціяльно-демократичний рух, що звязав їх в сильну організацію і в тісній злучі они стали бороти ся о поліпшенє свого стану — узискали свій соціалістичний ідеал. Селянство в тих краях не стоїть осторінь від того руху і в нїм бачить надію також і своєї будуччини.

У нас, як у других славянських краях не було фабрик і нема, сільске населенє роздробило земску власність, не виробило між собою жадної організації, а з тим і не виробило собі жадного ідеалу для своєї будучности. Она представляє ся єму безвихідною. Оно бачить перед собою тільки чим раз більшу нужду і чим раз більші тягарі публичні. Се зможе довести єго лише до вивлацненя. Не маючи иньших відомостей, ані спосібностей, як господарскі, таке цілковите спролетаризованє значить для селянства тільки, що — жебрача торба. Тож дух народний шукав сам заради перед такою загибїлю широким мас і незалежимо від просьвітної і економічно-суспільної праці своїх прихильників, а навіть против неї найшов сю зараду — в еміграції.

Коли хоть частину слушности признамо сим виводам і з сего становиска приглянемо ся еміграційному рухови нашого селянства і всім зарадчим средствам єго інтелігентних провідників та опікунів, так мусимо поставити перед них сей тяжкий закид, що до тепер не змогли сей еміграційний рух втягнути в рами якої небудь організації. Сей закид доходить так самого селянства, як і тих інтелігентних чинників. Як з одної сторони селяни їдуть наосліп, без інформацій, без безпеки перед визиском і обманьством, так з другої сторони інтелігентні діячі народні поперепадають на самім відраджуваню і відстрашуваню перед тими небезпечностями. Усунути ті небезпечности, унормувати сей неповздержний рух, зорганізувати єго так, щоби з того виїшла користь, або бодай не було страти так для виїзджаючих, як для остаючих в краю — про се не подумав ніхто. Хотяй підносили ся за тим поодинокі голоси, і признавано їм навіть слушність, то всеж таки залишено всякий почин в тім напрямі, потїшаючи ся надією, що небавом еміграція устане. Всяке часове зменьшенє еміграції нотовано з поспїхом і голошено, що еміграційного руху вже нема.

А тимчасом сей еміграційний рух проявив ся з новою силою і нема жадних даних, щоби припустити, що на слїдуючу весну він вже погасне. Противно, з дотеперішного, довголітнього досьвідю треба

приняти з цілою певністю, що і нарік він вибухне з такою самою силою, або ще і зможе ся. Тому заздалегідь треба шукати способів заради на сей суспільний боляк. Є ще цілий рік для такої праці, а сумно, дуже сумно було би, колиб і слідуюча весна застала нашу суспільність так само неприготованою і безпорадною супротив еміграційного руху.

І ми свою маєм Сибір
Далеко в чужині за морем,
Не уряд, а голод і мір,
Нас гонить знесиле і горе.
Печаль, що тебе так болить,
Товаришу мій з України,
Гнете нас так само, вляить,
Доводить народ до руїни.
Тож встаньте, поети і віщим огнем
Розвійте сю мраку зневіри!
Тож встаньте, мужі із могутнім мечем
Незломної правди і віри!
Вливайте надію, показуйте путь
І поміч подайте прожити,
Ратуйте від смерти замучений люд,
На вольній Вкраїні віджити!

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Deutsch-s Volksblatt звертає ся з всею остротою проти протестантської пропаганди. Подививши ся з конфесійного становища на сю агітацію, можна єї назвати блазеньством. Реакція не дасть на себе довго ждати. Католицизм не понесе великих втрат. Але з політично-національного становища розібравши діло, можна лише жалувати, що в родину німецьку внесено бісмарківський Kulturkampf. До давного партійного роздору в німецькім таборі доложено свіжого підпалу. Можна було надіятися, що католицькі людовці, побувши якийсь час посеред правди, навернуть ся. Нині надія на притягнене католицьких людовців шезла зовсім. Они, як і другі поважніші елементи з посеред лівіці, мусять з коначности прилячи тісніше до славянської правди. Самі Німці розбили себе через се нещасне los von Rom.

Католицький комітет у Відні видав відозву до німецьких католиків, в котрій зазиває до витривалости і складок на контрагітацію проти протестантської агітації.

В Тироли, в місцевости Трамін, відбули ся на днях збори католицько-політичного Союзу. Крім довіря для тирольських послів, ухвалено такі резолюції: Збори звивають католицьких послів до акції, щоби довести до порозуміння між австрійськими народами. Німецькому народови треба подати єго права і привернути єму історичне становище в Австрії. Посли подбають, щоби довести до ухвалення справедливої угоди з Угорщиною. Они виступлять рішучо проти оклику: los von Rom!, а оплату від збіжа, ввезеного в границі Тиролю, буде можна звести, наколи правительство винагородить краєви дохід з сего мита.

У пос. Пергелта, члена субкомітету для уложеня німецьких постулятів, відбулась на днях приватна конференція для точнішого означеня постулятів чеських Німців. На конференцію запрошено пос. Нітчого. Обговорено положенє Німців в Чеськім Лісі і ухвалено деякі постуляти економічної натури.

Берлинська Deutsche Tagesztg. умістила допись якогось ліберального посла з Відня, в котрій сказано: В німецькім таборі виринуло питання, чи лишити управильненє язикового питання гр. Тунови, чи постарати ся передовсім о зміну кабінету? Більшість не має довіря до гр. Туна. Але хто буде єго наслідником? Ліберали указують на кандидатуру кн. Аверсберга. Щож з того, коли на него не згодять ся німецькі радикали, а антисеміти будуть єго поборювати яко такого, котрого протегує N. fr. Presse. Німці опять би розділили ся. Самі ліберали сполучили ся би хіба з Поляками. Прочі німецькі стороництва станули би на боці. Друга комбінація така, щоби німецькі націонали з антисемітами зложили новий кабінет. Але і ся комбінація непевна, бо декотрі радикальніші націонали ненавидять антисемітів. Біда! Німці не єдні, а ся невідність робить становище гр. Туна

ще сильнішим. — Як видко, то Німці поперед неводом ловлять рибу. Ще не добили ся до власти, а вже розпоряджають і кабінетом і — Поляками.

В угорських дневниках розбирає пос. Угрон питанє, хто страшніший Мадьярам, чи Німці, чи Славяни? На основі історії прийшов Угрон до пересвідченя, що Славяни не виступали ніколи агресивно проти Мадьярів, коли противно всі політичні нещастя, що упали на Угорщину, вийшли від Німців. Угорщина перенесла найтяжкі удари з сеї сторони, доки під коєць минулого віку не знищено цілковито єї самоуправу і конституцію. Пангерманізм австрійський підніс би наново свої претенсії до Угорщини.

Люеґер не довго натішив ся своєю реформою статута і ординації виборчої до ради міста Відня. Недавно тому заявив намістник Кільмансеґ, що правительство пристало би лише на татку реформу статута, котрий би іменоване посадика віддав в руки правительства. Відтак піднялись крики проти загального права голосованя і знесеня курий. На посліднім засіданю ради виступив з острою критикою на ціле предложенє радний Шнайдер, а більшість ради ухвалила, вернути до виборів курияльних з заступництвом інтересів. Проект реформи звернено комісії з тим, щоби до існуючих виборчих кругів додано щось в роді пятої курії з правом загального голосованя.

Горицький сойм повис в воздуху. Словінські послы обиджені іменованєм Італіявця Паєра краєвим маршалком, не явили ся на першім засіданю сойму. Італіявці посідають вправді більшість, ал: лише о один голос і то голос архієпископа Гориції, Славянина.

Gazeta Narodowa накликує антисемітів, щоби зірвали з обструкційною лівцею. Теперішня ситуація як-раз надає ся до того. Др. Люеґер повинен зрозуміти історичний момент: використати єго для свого стороництва. — О скільки нам відомо, то над притягненєм антисемітів до парламентарної більшости трудив ся від довшого часу бар. Діпавлі. Антисеміти однакж заставляли ся тим, що перед порішенєм угорської угоди они не в спроможности, зійти з опозиційного становища, позаяк годі їм брати на себе відвічальність за такую угоду перед виборцями. По довершеню угоди на основі § 14-го можна би на сю тему говорити. Впрочім антисеміти зірвали вже давно з обструкцією і займають лише опозиційне становище супроти гр. Туна. Поклик Gazet-и Narodow-oi, щоби антисеміти зірвали з обструкцією, видає ся нам проте безпредметовим. Рівнож годі надіятися, щоби антисеміти відступили від жаданя на знесенє язикових розпоряджень, а з сим жаданєм они, як звісно, солідаризують ся.

Воєнні сили Європи.

На кануні гаґської конференції, що збере ся вже через місяць, не буде без інтересу подати чисельний переґляд сухопутних війск держав: Росії, Франції, Німеччини, Австрії, Англії, Туреччини і Італії.

В 1859 році армія згаданих держав числила на мировій стопі 2,590.000 вояків, в 1874 році — 3,266.000. На воєнній стопі числила ся армія в 1859 році 4,426.000 вояків, в 1874 р. — 6,272.000. Зріст дуже значний.

В 1893 році після обчисленя Annuaire militaire посідали, рахуючи в тисячах:

держави	лінії	резерви і оборони кр.	загального ополченя
Німеччина	529	2,304	690
Австрія	300	1,036	806
Італія	263	657	330
Франція	785	2,310	1,277
Росія	830	2,895	7,000
Туреччина	150	335	—
Англія	103	80	335

Вся сила воєнна на случай війни вносьть:

Тридержавного союзу:

Німеччини	3,523.000	людей
Австрії	2,142.000	>
Італії	1,250.000	>
Разом	6,915.000	людей.

Дводержавного союзу:

Франції	4,372.000	людей
Росії	11,086.000	>
Разом	15,458.000	людей.

Після обчисленя Готайського альманаху вносьть воєнна сила на случай війни:

Тридержавного союзу:

Німеччини	2,549.000	людей
Австрії	1,826.000	>
Італії	1,775.000	>
Разом	6,150.000	людей.

Дводержавного союзу:

Франції	4,372.000	людей
Росії	4,070.000	>
Разом	8,441.000	людей.

Російський генерал Гайсман обчислює спосібну до зброї людність взагалі у тридержавного союзу на 12,000.000 людей, у дводержавного на 16,000.000.

З тих добре вправлених до війни посідає тридержавний союз 5,280.000 людей, дводержавний лише 4,530.000 людей.

До половини вправлених або і невправлених посідає тридержавний союз 6,350.000 людей, дводержавний 10,383.000.

До війни може ужити тридержавний союз 2,786.000, дводержавний союз 3,139.000 людей.

На 1000 жителів рекрутує Росія 107 людей, Франція 14, Німеччина 71, Австрія 50, Італія 40, Туреччина 111, а Англія 134 людей.

Центральні каси і патронати Райфайзенівських спілок в Німеччині.

(Конець).

Коли однак розвій Райфайзенівських спілок постуґав щораз скоршим ходом, сконцентрованє їх в однім великім союзі без посередних звен показалось недостаточним і занадто свобідним, а праця органів опікунчих дуже широкою і скомплікованою. З тої причини сполучено спілки в менші групи, в союзи провінціоноальні (Verband, Unterverband), над котрими мав стояти спільний загальний Союз опікунчий. Союзи провінціоноальні відбувають також свої щорічні віча і мають свої органи завідуючі, на котрі перейшла частина праці органів Союзу опікунчого. Є се проте поділ, відповідаючий в певній мірі філіям центральної каси.

Не всі однак спілки, що повстали в Німеччині на основі системи Райфайзена, приступили до опікунчого Союзу в Найвід (Neuwied) — так, що побіч центральної каси в Найвід (Neuwied) основано відрубні для деяких частей Німеччини.

Райфайзен без перестанку діяльний і рухливий, не перестав на тій стадії розвою спілок своєї системи. Обдумав він заразом жерело нових доходів в цілі заосмотрюваня органів опікунчого Союзу в средства, коначні в цілі виконуваня зростаючих безперестанно чинностей. Зорґанізовав іменно підприємство, під назвою «Фірма Райфайзен і К.» Фірма ся веде купецкі і комісові інтереси. Заложено особливо власну друкарню в цілі достави спілкам всяких книг касових, формулярів і иньших друків. Ту також печатає ся орган Союзу спілок Райфайзенівських (Landwirthschaftliches Genossenschaftsblatt). Фірма тота обявля рівнож в свої руки генеральну агенцію взаїмних обезпечень на житє в Штутґарді і иньші т. п. комісові інтереси. Зиск, осягнений з сего підприємства, не стає ся приватною власністю когось, але служить на покритє коштів заряду Союзу опікунчого, а резервовий капітал в разі розвязаня фірми має перейти на власність центральної Каси.

Побіч опікунчого Союзу в Найвід, основано з часом в Німеччині иньші провінціоноальні союзи, а іменно: Краєвий Союз баварський в Монахові (München), віртемберський рільничий Союз в Штутґарді і загальний рільничий Союз в Оффенбах.

Щоби дати понятє о сучаснім розвою Райфайзенівських спілок в Німеччині, наводжу деякі статистичні дати з рахункових замкнень за рік 1895, взглядно 1896 рік і так:

1. Генеральний опікунчий Союз в Найвід числив з кінцем р. 1896 — 25 союзів з 152 філіями, до котрих належало 2.445 спілок.

Іх приходи в р. 1896 вино-	
сили в марках	103,803.762
розходи	98,507.329
активи	90,970.521
пасиви	89,929.217
фонд резервовий	3,152.980
а число членів	173.043.

2. Краевий Союз баварський обнимав з кінцем р. 1895 — 790 спілок, котрі мали 48.777 членів.

Оборот в р. 1895	
виносив	87,760.582 М.
активи	31,555.878 >
пасиви	31,257.305 >
фонд резервовий	109.940 >
вкладки щадничі	9,337.329 >

3. Союз віртемберський обнимав з кінцем р. 1895 — 649 спілок, котрі мали членів 58.695.

Оборот виносив	61,383.209 М.
актива	23,942.014 >
пасива	23,796.992 >
річний зиск	145.850 >
резервовий фонд	560.785 >
вкладки щадничі	1,046.780 >

4. Загальний Союз в Офенбах з кінцем р. 1895 обнимав 53 союзи, котрі числили 2.249 спілок з 166.411 членами.

Річний оборот в р. 1896	
виносив	166,551.225 М.
актива	115,705.885 >
пасива	114,085.597 >
зиск річний	1,671.145 >
резервовий фонд	3,902.960 >

НОВИНИ.

— **Заряд галицької каси ощадности** у Львові виточив видавничий спілці *Slowa polsk*-ого процес о 230.000 зр., котру то суму недавно тому переведено через рахункові книги спілки, яко зворот фірми Вольський і Одживольський. Судове слідство вже веде ся. — Виділ щадничої каси представив краєвому маршалкови кандидатом на другого рівнорядного директора адвоката д-ра Івана Стечковського.

— **Поліція в Станиславові** має у себе одного п. Контського, бувшого ліхтарника з Стрия, а тепер вахмайстра. Сей функціонер розуміє свої обовязки дуже оригінально, як показує ся з слідуоючію пригоди. Панови Б. зі Львова, що гостив кілька днів на сьвятах в Станиславові, украдено в однім тамошнім готелі 20 зр. Злодія пошкодований небавом викрив і велів его арештувати, що і стало ся. Колиж на другий день п. Б. поступив до поліції і спитав ся, що вдіяно з злодієм, п. Контський заявив, що злодія пустив на волю, але натомість замкнув самого пошкодованого. За що? — се хіба сам вахмайстер знає. Пан Б. догадуєсь лише, що его ніс мусів п. Контському не подобатись. Доперва по 5 годинах велів інспектор Левицький увільнити невинного вязня з арешту. Дирекція поліції повинна би о тім факті довідатись, щоби знала, якого оригінального функціонера має в особі п. Контського. А. Б.

— **Староста а циркулик.** В Надвірні живе циркулик Вольф Бляв, котрого тамошний староста п. Галецький наділяв сего честью, що голив ся і стриг ся у него пять літ. Мимо того циркулик одного дня не хотів більше служити п. старості, а в додатку ушмнув ся, зразу праватно а відтак публично, у него о належитість за п'ятилітні услуги, котрі він до сего часу сповняв за дурно. Таке жадаве обурило п. Галецького до крайности; він заскаржив циркулика за обиду чести і суд повітовий в Надвірні засудив жидка на два місяці арешту. Надто постановив п. староста циркулика знищити: наказав підчиненій собі публіці у сего циркулика стричи і голити ся, заборонив шіврядово повітовому лікареві послугувати ся Блявом при хірургічних операціях, намовляв місцеві скарбові власти, щоби виміряли циркуликови 10 разів висший податок, а коли в наслідок рекурсу краєва власть скарбова знижила належитість, то староста задержував у себе інтимату зниженого виміру, а тим часом силою стягав з циркулика високу дачку, — словом на всякі способи надживав своєї власти, щоби лише відістити ся на ничтожнім голярі. Але жид не угнув ся під напором п. старости. Від приговора надвірнянського суду він апелював, і власне минулого тиждня окружний суд в Станиславові зніс засуд повітового суду, увільнив Вольфа Блява від вини і виказав при

розправі надужитя самовільного старости. Дотичні власти мабуть заопікують ся сим буйним паном дальше.

— **Російський хор у Відні.** Як звісно, на посвячене православної церкви у Відні спроваджено московський хор синодальний, котрий при тій нагоді дав в понеділок в сали віденського товариства музичного концерт. Чисто славянський хор — се велика оригінальність для Німців і тому публіці припав він так до вподоби, що багато своїх продукцій мусів на домагане повторити. Дірігент Орлов одержав величавий лавровий вінець з чорножовтими лентами. Серед публіки були присутні амбасадор Гр. Капніст, варшавський православний архієпископ Ієроним і численні представителі сьвіта артистичного, літературного і аристократичного.

— **Пять жінок утекло** з Черновець одної і тої самої ночі. Річ очевидна, що кожда з них належала до иншого мужа і кожда утекла з ким иншим. Мужі лише сконстатували рано свою самітність і рішили, за жінками не глядати. Завязують натомість клуб опущених чоловіків.

— **Російска труппа драматична** Савини, першорядної нині артистки драматичної в Росії, дає на днях представлення в Празі. Чехи дуже одушевляють ся грою артистів і гостять їх на банкетах.

— **Джума в Індиях** прибрала далеко більші розміри, ніж як думають в Европі. В дальших околицях Бомбаю умирає в деяких місцевостях по 300 людей денно. Трупни залягають поля і дороги, бо військо, котре саме мусить ховати тіла, не може собі дати ради. Тубильці опирають ся всяким санітарним зарядженням, так що військо з оружем в руках мусить їх переводити.

— **Повінь в Росії.** З річної области Волги в північній Росії звіщають про великі повіні. Найбільше грізною сталась сама Волга. Коло Тамбова води залили такі простори, що тамошні люди, призвичаєні впрочім що року до повіній, від давен-давна не памятають щось подібного. Недалеко Сизроня завалив ся міст, що провадив через ріку Кримзу, під напором води. Під Рибиньском положене також грізне.

— **Запах землі.** Хто не знає запаху сьвіжо з'ораної землі, запаху сильного особливо на весну і осіню? Луки і ліси в перших днях весни мають також свою осібну вонь. Звідки походить сей запах? Туринський бактеріолог проф. Маджяра, найшов недавно в з'ораній землі бактерії, котрі власне ділають на наш орган нюху. Є то мікроскопійні організми *Cladethrix odorifera*, що складають ся з білих ниточок, котрі множать ся через діленє. В зимі і підчас літньої посухи ті бактерії не дають знаку життя, але перші теплі весняні дощі і відсвіжуючі літні бурі збільшають їх житеву силу і они лучать ся в більші громади та становлять сей «запах землі». Присутність сих власне бактерій в воздуху відчуваємо, коли говоримо по веснянім дощі: «Весна іде!»

— **Захоронки для сільських дітей.** Російска газета «Хуторянин» доносить, що в полтавській губернії зємство заводить по селах захоронки для дітей селян, занятих в літні роботами в полі. Такі захоронки показали ся дуже позиточними, бо діти не лишають ся без догляду, коли родичів нема дома. Статистика виказує, що від часу, як отворено захоронки, число пожарів значно зменшило ся, а звістно, що в часі, як розпочинають ся роботи в полі, лютять ся найбільше огні по селах та що найчастійше діти забавляючи ся огнем суть причиною тих пожарів. Захоронками завідують місцеві учителі і учительки, хоч також багато осіб приймало на себе обовязок завідателів цілком безплатно. Селяни починають чим раз ліпше розуміти значінє і вагу тих захоронок і суть до них дуже прихильні.

— **Приклонники тілесної кари.** До німецького парламенту увійшла з Вестфалії петиція, заосмотрена тисячами підписів, в котрій підписані домагають ся заведеня на ново давнійшого способу тілесного караня за злочин насильства і жорстокости. Петиція та звучить: «В ни у підписані сільські і міські горожани Вестфалії і инших громад німецької вітчизни звертають ся до парламенту з просьбою о заведенє на ново тілесної кари за злочин насильства і зьвірства. В теперішних обставинах кара вязниці не відповідає в многих случаях величині злочину, а загальне почутє справедливости обурює ся, що злочинець, котрий допустив ся страшного злочину на жєнщинах або дітях, є коштом суєспільности удержуваний в вигідно уряджених заведенях, де крім свободи нічого ему не бракує. Жадаючи заведеня тілесної кари, домагаємо ся єї для тих злочинців, котрі допустили ся злочину против всьляких чувств людських. В першим ряді маємо ту на думці лиш убийників з розпусти о подібних виродків. Жадаємо отже доповненя закона карного слідууючим додатком: «Сли в каридостойнім вчинку проявила ся жорстокість, можна крім звичайної кари також на тілесну кару засудити». — Противники тілесної кари най зауважають, що навіть в «свобідній» Англії ніхто о знесеню єї не думає. Хто свому

ближньому важить ся задавати рани і терніня і відбирати ему здоровлє і житє, той на своїй шкїрі най досвідчить, що значуть болі і муки; той рід злочинців боїть ся лиш буків. Тілесну кару має означити карний сенат висшого суду краєвого, але визначити єї можуть також судії присяжні, видимо певність, що кара та лиш там буде примінована, де голос людскости конче буде єї домагати ся». — Наведені петентами параграфи закона карного, при котрих тілесна кара має бути вимірена, відносять ся до насильства, убийства, тяжкого ушкодженя тіла, обдуманого з гори виставленя на небезпечність поїздів залізничих.

— **Дрібні вісти.** Намістник гр. Пінїнський повертає в пятницю до Львова. — Великий князь Никола Николаевич переїхав оноді через Львів, в повороті з Відня до Петербурга. — О мандат посла на сойм з міста Коломїї намірє старати ся також п. Тадей Рутовський. — В Збаражї знищив огонь кілька домів, причім загорили дві особи: 38-літня Левковичева з 7-літною дитиною. — Папа працює над булею на ювілей в році 1900; має намір оголосити єї торжественно дня 11-го мая в церкві св. Петра. — В Петербурзі умер звістний славїст А. Бичков, член сенату і директор царської публічної бібліотеки. — В копальнях вугля в Шарльроа стрейкує 4.200 робітників; заносить ся на загальний стрейк робітників цілої Бельгії.

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотечі Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тім часі може кождий з неї користати. До дому випозичають ся книжки лишє за кавцією. — Канцелярія Товариства отворена від год. 9—12 рано і від 3—6 по полудни. В неділі і сьвята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чернецького ч. 26.

Телеграми.

Відень, 18 цьвітня. Цісар прийняв вчєра на авдиєнції сина перського шаха Меліка Мавшур Мірзу і запросив его на обід в Шенбруні.

Відень, 18. цьвітня. В неділю відбула ся рада кабінету в справі угорської угоди, що ставєсь чим раз більше актуальною.

Відень, 18. цьвітня. На банкеті у російського амбасадора бар. Капніста з нагоди торжєства посвяченя церкви православної підніє господар чарку в честь царя і честь цісаря.

Прага, 18. цьвітня. Чєські дневники, а імено *Politik*, напірають на маршалка кн. Льобковїца, щоби він по впливі 14 даїв від зазиву (7. цьвітня) німецьких послів уневажнив їх мандати.

Пешт, 18. цьвітня. Президент кабінету Сель вибирає ся в сім тиждни до Відня в справі покінченя переговорів в справі угоди.

Градець, 18. цьвітня. По недільних зборах демонстрували соціальні демократи в поході через місто і кричали: Най жисє виборче право! Проч з реакційними німецькими сторонництвими!

Петербург, 18. цьвітня. *Petersburger Ztg.* доносить, що заколоти на самоанських островах були нарочно викликані Англією проти Німєччини. Англія числила на піддержку зі сторони шівн. Америк, однакж завівши ся в надїях, скапітульовала перед Німєччиною. Тепер одержали консулі всєх трєх держав наказ, впливати усмирючо на тубильців і не допускати до проливу крови по причині роздору при виборі короля. Мішана комісія має полагодити спори тубильців.

Льондон, 18. цьвітня. *Times* доносить з Гонконгу під днем 16. цьвітня, що торпедовець «Тамє» острілював відділ китайського війська в місцевости Тайпузо. Китайців відіерто з малими втратами.

Кольонія, 18. цьвітня. *Koeln. Ztg.* доносить, що Англія піддержує грїшми движєне карлістів в Іспанії.

Мадрит, 18. цьвітня. В деяких околицях прийшло при виборах до кортезів до заворушень. В Гранаді убито виборчого агента.

Париж, 18. цьвітня. Шведський король відідав вчєра президента Любєта. Любє ревизитовав короля. Нині буде король на сніданку у президента.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
	приходить о годині			відходить о годині	
	6-45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6-00	до Підволочиск, Бродів з годовн. двірця	
	7-40	" Янова	6-05	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)	
	7-50	" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6-15	" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча	
	7-55	" Сокаля і Рави рускої	8-35	" Кракова (Відня, Берліна)	
	8-05	" Лавочного (Пешту), Калуша, Стрия	8-45	" Янова	
	8-15	" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8-50	" Кракова (Відня, Варшави)	
	9-05	" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9-15	" Скольного, Калуша, Борислава, Хирова	
	10-35	" Іцкан, Сучави	9-35	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	
	10-45	" Ярослава, Любачева	9-53	" з дв. Підзамче	
	1-01	" Янова	9-55	" Белзця, Рави рускої, Сокаля	
1-30	—	Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10-55	" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави	
	1-40	" Скольного, Стрия, Калуша, Хирова	1-55	" Підволочиск, Києва з дв. головного	
1-50		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2-08	" з дв. Підзамче	
2-15		" Підволочиск (Києва, Одеси) на дв. Підз.	2-40	" Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2-30		" на дв. гол.	2-50	" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),	
	5-00	" Козови, Бродів на дв. Підз.		" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ря-	
	5-25	" на дв. гол.		" шів, Хабівки чер. Ряшів або Тарнів.	
	5-40	" Іцкан, Сучави	3-00	" Стрия, Скольного тільки від 1/2 до 3/4	
	5-55	" Сокаля, Белзця і Любачева	4-55	" Ярослава, Самбора через Перемишль	
Ніч			Ніч		
	3-04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4-10	до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)	
	3-30	" на дв. головний	5-20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
5-10	—	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6-30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави	
	6-10	" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6-40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
8-45	—	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6-55	" Тернополя з двірця головного	
	9-10	" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7-00	" Лавочного (Мункача, Пешту)	
9-39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7-10	" Сокаля, Рави рускої	
9-45		" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7-15	" Тернополя з двірця Підзамче	
9-55		" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7-44	" Янова	
	10-30	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10-05	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави	
	12-15	" Стрия, Калуша, Борислава.	11-00	" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)	
			11-27	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	
				" з дв. Підзамче	

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский різнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне п. к. зал. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого роду і розклади їзди.

За певну і добру льокацію поручаємо

4 1/2% листи гіпотечні

4% листи гіпотечні коронові

5% листи гіпотечні преміювані

4% листи товариства кредиторского земского

4 1/2% листи Банку краєвого

5% облігації Банку краєвого

4% позичку краєву

4% облігації пропінційні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Віреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех єпархій, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі внаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 " 12 "	
Фонд основний	45.000 " — "	
Резерва спеціальна	842 " 40 "	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1898 року виносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористніші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентовава від членів і третих осіб по 4 1/2% до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опроцентовані по 4%. Удїл членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністрѣ». Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільского жита.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовленя з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше узгляднюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківский, Львів, улица Зибликевича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іаа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах.

Дмитро Затурский

поручає своєю

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітей

у Львові, улица Коперника ч. 5.

Виріб тєваллий і елегантний Ціни умірені. Замовленя з провінції залагоджує відворотною поштою.

140

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завжди бажає позбути ся слабости легких, або горла, хотїйби найупірнійшої, або астми, навіть дуже завьеної і на повір невилічимої, сей негай не гербату для хронічно хорих на легкі і горло **A. Wolffsky-ого**. Тисячні подяки дають гваранцію великої уздоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описанє ужитя) задармо. Правда лише у

A. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.